

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 280/2025-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Mgr. Vladimíra Legéňa**, narodeného 4. 11. 1965, advokáta, Centrum 25/30, Považská Bystrica, IČO 31 898 564, proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 0T/255/2023 z 13. marca 2024 takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 0T/255/2023 z 13. marca 2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Okresného súdu Trenčín sp. zn. 0T/255/2023 z 13. marca 2024 **zrušuje a vec vracia** Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. mája 2024 a doplnenou 16. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dodatkový protokol“) uznesením okresného súdu sp. zn. 0T/255/2023 z 13. marca 2024. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu a uznesením č. k. II. ÚS 280/2024-17 zo 14. mája 2025 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľ bol ako advokát opatrením okresného súdu sp. zn. 17Tp/150/2023 z 30. novembra 2023 ustanovený [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „obvinený“ alebo „klient“) za jeho obhajcu v trestnej veci prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. g) Trestného zákona.

4. Po vynesení rozhodnutia v merite veci (trestného rozkazu sp. zn. 0T/255/2023 z 1. decembra 2023 právoplatného toho istého dňa) si sťažovateľ podaním z 12. decembra 2023 vyúčtoval trovy právnych služieb (obhajoby obvineného) v sume 684,91 eur. Okresný súd uznesením zo 7. februára 2024 vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol tak, že sťažovateľovi priznal trovy obhajoby v sume 551,34 eur, pričom mu nepriznal (okrem iného) náhradu za úkon „*nahliadnutie do spisu 30.11.2023*“ s odôvodnením, že táto odmena je zahrnutá v úkone prevzatie a príprava zastúpenia alebo obhajoby vrátane prvej porady s klientom.

5. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej okresný súd obsadený samosudkyňou rozhodol napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že mu okresný súd nepriznal náhradu trov (tarifnú odmenu a režijný paušál) za úkon právnej služby, a to „*účasť pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania – preštudovanie vyšetrovacieho spisu po skončení vyšetrovania dňa 30. 11. 2023*“, celkovo v sume 101,02 eur, keď súd tento úkon mylne vyhodnotil ako nahliadnutie do spisu.

7. Poukazuje na to, že už v sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka dôvodil, že tento postup je v rozpore s advokátskou tarifou, konkrétne § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa jeho názoru mal súd predmetný úkon vyhodnotiť ako „*účasť pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania*“ v zmysle vtedy platného znenia vyhlášky (aktuálne platné znenie hovorí o úkone „*účasť pri preštudovaní vyšetrovacieho spisu*“, pozn.), pričom ide o úkon podľa § 208 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľ uvádza, že sa tohto úkonu zúčastnil spolu s obvineným a poskytol mu pritom právnu pomoc, čo dokazuje obsah vyšetrovacieho spisu (záznam z 30. novembra 2023). Po preštudovaní spisu navrhol vyšetrovateľovi (poverenému príslušníkovi Policajného zboru) doplnenie vyšetrovania, návrh bol však zamietnutý.

8. Ďalej upriamuje pozornosť na to, že na tieto jeho skutkové a právne argumenty reagovala samosudkyňa v napadnutom uznesení tak, že sťažovateľ ako obhajca síce „*preukázateľne vykonal oboznámenie s výsledkami vyšetrovania (resp. nahliadnutie do spisu, preštudovanie vyšetrovacieho*

spisu ako označuje tento úkon aktuálna vyhláška)“, ale ako advokát je povinný pri poskytovaní právnych služieb okrem vykonania jednotlivých úkonov dbať na ich účelnosť a hospodárnosť. Uzavrela, že vzhľadom na to, že sťažovateľovi bola priznaná odmena za úkon „*prevzatie a príprava obhajoby 30.11.2023*“, ktorý v sebe zahŕňa aj oboznámenie sa s vecou, teda aj s výsledkami vyšetrovania, nemôže súd v súlade so zásadou hospodárnosti a účelnosti priznať odmenu za ďalší úkon označený ako „*oboznámenie sa s výsledkami vyšetrovania*“, ktorý mal nastať v ten istý deň ako úkon, za ktorý už obhajcovi odmena priznaná bola.

9. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom uvádza, že odôvodnenie napadnutého uznesenia je úplne odchyľne od veci samej, nereaguje na predmet jeho sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a je založené na zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem (vyhlášky a Trestného poriadku). Poukazuje najmä na rozdiely medzi nahliadnutím do spisu, ktoré právo sa realizuje podľa § 69 Trestného poriadku, a preštudovaním vyšetrovacieho spisu po skončení vyšetrovania ako odlišný inštitút upravený v § 208 Trestného poriadku. Argumentuje, že účasť na tomto úkone trestného konania je samostatným úkonom právnej služby podľa § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky (v jej znení účinnom do 31. decembra 2023 ako „*oboznámenie sa s výsledkami vyšetrovania*“). V tejto súvislosti dáva ústavnému súdu do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 To 2/2005.

10. Zdôrazňuje, že predmetom nie je náhrada trov konania, ktorá sa prisudzuje účastníkovi konania proti inému účastníkovi konania, ale ide o odmenu za ním vykonanú prácu, za vykonaný úkon právnej služby pri obhajobe klienta a nepriznaná suma pre neho nie je zanedbateľná. Argumentuje, že je nelogické a objektívne nemožné, že pri prevzatí a príprave obhajoby (na začiatku trestného stíhania klienta) sa oboznámil s výsledkami vyšetrovania, ktoré sa vykonáva až po skončení vyšetrovania. Napadnuté uznesenie okresného súdu preto podľa neho vybočuje z pravidiel, obsahuje prvky svojvôle a ignoruje skutkový stav veci, čo sa premieta do jeho nesprávnych a extrémne nelogických záverov, a preto nemôže požívať ústavnoprávnu ochranu.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

11. Okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, po opätovnom zhrnutí skutkového stavu veci k ústavnej sťažnosti uviedol, že sa mu po oboznámení s predmetnou vecou javí, že pri rozhodovaní súd postupoval v súlade s Trestným poriadkom, zákonom č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a vyhláškou, pričom rozhodnutia súdu možno považovať za riadne odôvodnené a z ich odôvodnenia je zrejmé, akým spôsobom súd postupoval pri svojom rozhodovaní.

III.2. Replika sťažovateľa:

12. Sťažovateľ vo svojej replike zotrval na dôvodoch uvedených v ústavnej sťažnosti a k vyjadreniu okresného súdu podotkol, že tento sa k podstate veci vôbec nevyjadril. Podľa sťažovateľa okresný

súd údajnú súladnosť jeho rozhodnutí s vymenovanými právnymi predpismi vo vzťahu k skutkovej a právnej argumentácii uvedenej v ústavnej sťažnosti ničím bližšie nekonkretizuje, neuvádza žiadne konkrétne ustanovenia týchto právnych predpisov, s ktorými by mali byť jeho rozhodnutia v súlade, a vôbec sa k jeho námietkam nevyjadruje.

13. Sťažovateľ naďalej zotrval na postoji, že napadnuté uznesenie nemožno považovať za riadne odôvodnené, keďže je (samotné rozhodnutie aj jeho odôvodnenie) úplne odchylné od veci samej a so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti extrémne nelogické. Zopakoval svoju argumentáciu z ústavnej sťažnosti o zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii vyhlášky a Trestného poriadku v napadnutom uznesení a uzavrel, že toto obsahuje prvky svojvôle, ignoruje skutkový stav veci, čo sa následne premieta do nesprávnych záverov.

IV.

K ústnemu pojednávaniu

14. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel s prihliadnutím na predmet konania k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie základného práva vlastníť majetok a práva na jeho ochranu (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu) uznesením okresného súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o odmene a náhrade hotových výdavkov v trestnom konaní, ku ktorému malo dôjsť tým, že okresný súd nesprávne interpretoval vyhlášku a nepriznal mu ako ustanovenému obhajcovi odmenu za úkon „*preštudovanie vyšetrovacieho spisu po skončení vyšetrovania*“, ktorý bol riadne a reálne vykonaný. Napadnuté uznesenie nie je podľa sťažovateľa riadne odôvodnené, je nezákonné a svojvoľné.

16. V prvom rade je potrebné pripomenúť, že ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) stojí mimo sústavu všeobecných súdov, a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, s výnimkou ich arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti majúcej za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

17. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

18. Ústavný súd pri posudzovaní ústavných sťažností týkajúcich sa rozhodnutí o trovách konania stabilne zastáva názor, že rozhodovanie o trovách konania na všeobecných súdoch prislúcha zásadne týmto súdom, preto také rozhodnutia preskúmava iba celkom výnimočne. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich túto časť konania, napríklad takou interpretáciou a aplikáciou právnych noriem, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08, II. ÚS 569/2017). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

19. Na druhej strane však ústavný súd pripomína, že rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

20. Z ústavného postavenia ústavného súdu tiež vyplýva, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

21. Arbitrárnosť rozhodnutia všeobecného súdu teda môže vyplývať aj z ústavne nekonformného výkladu ustanovení právnych predpisov aplikovaných na prerokovaný skutkový prípad. Právomoc ústavného súdu konštatovať porušenie základného práva účastníka konania na súdnu ochranu je založená v prípade, ak dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu je v rozpore s požiadavkou ústavne konformného výkladu právnych predpisov (III. ÚS 307/2012).

22. Skutočnosť, že ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba výnimočne, však neznamená, že takýmito rozhodnutiami by nemohlo dôjsť k porušeniu práv sťažovateľov, ktorí sa v tejto súvislosti na ústavný súd obrátia. Ústavný súd už v minulosti rozhodol o porušení práv sťažovateľov rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania, a to napríklad v prípadoch nerešpektovania príslušných ustanovení zákona, resp. vyhlášky (II. ÚS 82/09, I. ÚS 119/2012, II. ÚS 536/2018, IV. ÚS 431/2018, IV. ÚS 31/2024), ako aj v prípade nedostatočného odôvodnenia právnych záverov všeobecného súdu (I. ÚS 423/2010).

23. Sťažovateľ namieta predovšetkým nesprávnu interpretáciu § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky a § 208 ods. 1 Trestného poriadku zo strany okresného súdu. Ústavný súd preto preskúmal napadnuté uznesenie z 13. marca 2024 z hľadiska naplnenia ústavných parametrov práva na spravodlivé súdne konanie, jeho ústavnej akceptovateľnosti a zlučiteľnosti jeho účinkov so sťažovateľom označenými právami podľa ústavy, listiny a dohovoru. Zároveň v súlade s materiálnym prístupom k ochrane ústavnosti vzal pri posudzovaní namietaného porušenia práv sťažovateľa napadnutým uznesením

do úvahy aj obsah procesne bezprostredne mu predchádzajúceho uznesenia súdneho úradníka, ktoré s napadnutým rozhodnutím o uplatnenom opravnom prostriedku (sťažnosti) tvoria z hľadiska predmetu požadovanej ústavnej ochrany jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

24. Z uznesenia vyššieho súdneho úradníka v podstatnom vyplýva, že sťažovateľovi nebola priznaná odmena za úkon „*nahliadnutie do spisu 30. 11. 2023*“ z dôvodu, že táto je už zahrnutá v odmene za úkon „*prevzatie a príprava zastúpenia alebo obhajoby vrátane prvej porady s klientom*“. Podľa vyššieho súdneho úradníka tento úkon nepredstavuje len prevzatie oprávnenia, ale zahŕňa v sebe aj oboznámenie sa s vecou, teda aj preštudovanie spisu (vrátane väzobného) a poradu s klientom.

25. Sudkyňa okresného súdu, reagujúc na sťažnosť sťažovateľa, sa v napadnutom uznesení s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka v plnom rozsahu stotožnila a v jeho odôvodnení doplnila, že súd nemôže v súlade so zásadou hospodárnosti a účelnosti priznať obhajcovi odmenu za ďalší úkon, ktorý mal nastať v ten istý deň ako úkon, za ktorý mu už odmena priznaná bola.

26. Tieto závery však ústavný súd nepovažuje za adekvátnu a kvalifikovanú reakciu na konkrétne precizované sťažnostné námietky sťažovateľa a už vôbec nie za opierajúce sa o ustanovenia podústavného práva (Trestného poriadku a vyhlášky).

27. Z právnej úpravy obsiahnutej v § 553 ods. 2 Trestného poriadku vyplýva, že trovami trestného konania, ktoré znáša štát, sú aj trovy (odmena a náhrada podľa tarify určenej osobitným predpisom) obhajcu, ktorého súd ustanovil obvinenému.

28. Podľa § 14 ods. 1 vyhlášky (v znení účinnom v rozhodnom období, teda do 31. decembra 2023, pozn.) patrí obhajcovi odmena vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny za prevzatie a prípravu zastúpenia alebo obhajoby vrátane prvej porady s klientom [písm. a)] a za účasť pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania [písm. c)] (aktuálne znenie vyhlášky označuje tento úkon ako účasť pri preštudovaní vyšetrovacieho spisu, pozn.).

29. Podľa § 208 ods. 1 Trestného poriadku ak policajt považuje vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie za skončené a jeho výsledky za postačujúce na podanie návrhu na obžalobu alebo na iné rozhodnutie, umožní obvinenému, obhajcovi, poškodenému, jeho splnomocnencovi alebo opatrovníkovi, zúčastnenej osobe a jej splnomocnencovi v primeranej lehote preštudovať spisy a podať návrhy na doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania; týchto práv sa môžu tieto osoby výslovne vzdať, o čom musia byť poučené.

30. Inštitút preštudovania vyšetrovacieho spisu po skončení vyšetrovania podľa § 208 ods. 1 Trestného poriadku však nemožno zamieňať s nazeraním do spisu, ktoré právo sa realizuje podľa § 69 Trestného poriadku. Po skončení vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania má teda obvinený a jeho obhajca právo oboznámiť sa so spisovým materiálom a podať návrhy na doplnenie vyšetrovania, pričom tento inštitút je významnou súčasťou ústavou zaručeného práva obvineného na obhajobu. Vyšetrovateľ musí o záverečnom preštudovaní vyšetrovacieho spisu (oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania) upovedomiť obvineného a jeho obhajcu, čo sa v predmetnej veci aj stalo. Tohto úkonu sa sťažovateľ ako obhajca zúčastnil spolu s obvineným 30. novembra 2023 a vyšetrovateľ o tomto úkone vyhotovil záznam, ktorý je obsahom vyšetrovacieho spisu.

31. V tomto smere sa ústavný súd prikláňa k argumentácii sťažovateľa predostretej v ústavnej sťažnosti a rovnako tak aj v riadnom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, že ide o dva samostatné úkony. Podľa názoru ústavného súdu argumentácia sťažovateľa, že preštudovanie vyšetrovacieho spisu po skončení vyšetrovania je odlišný úkon od nahliadnutia do spisu, bola vo veci najpodstatnejšia a okresný súd na ňu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vôbec nereagoval. Napadnuté uznesenie z 13. marca 2024 tak nereflektuje námietky sťažovateľa v jeho sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a vychádza z ústavne nekonformného výkladu ustanovení právnych predpisov aplikovaných na prerokovaný skutkový prípad, čím okresný súd založil arbitrárnosť svojho rozhodnutia.

32. Ani z uznesenia vyššieho súdneho úradníka, ani z napadnutého uznesenia z 13. marca 2024 ďalej nie je zrejmé, z ktorého ustanovenia právnych predpisov bol vyvodený záver, že podmienkou na nepriznanie odmeny ustanovenému obhajcovi za účasť pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania [konkrétny úkon právnej služby podľa § 14 ods. 1 písm. c) vyhlášky] je skutočnosť, že bol vykonaný v ten istý deň ako iný konkrétny úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia alebo obhajoby vrátane prvej porady s klientom podľa § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky.

33. Advokát má pritom popri nároku na odmenu za prevzatie a prípravu zastúpenia alebo obhajoby vrátane prvej porady s klientom nárok aj na odmenu za účasť pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania. Ako správne uviedol sťažovateľ a okresný súd na to zjavne neprihliadol, k tejto zhode, pokiaľ ide o vykonanie oboch úkonov v jeden a ten istý deň, došlo tým, že v predmetnej veci bol z hľadiska procesného postupu trestný čin obvineného prejednaný v rámci tzv. super rýchleho konania.

34. Ústavný súd považuje za nenáležitú aj časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, že zo strany sťažovateľa išlo o neúčelný a nehospodárny úkon. V tejto súvislosti poukazuje aj na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej súd rozhodujúci o nároku obhajcu na odmenu a náhrady (§ 553 ods. 2 a 5 Trestného poriadku) preskúmava iba správnosť účtovania jednotlivých položiek zo strany ustanoveného obhajcu, a nie aj úroveň ním poskytnutých právnych služieb, pretože aj v prípade ich nekvalitného poskytnutia nie je možné samotnú výšku tarifnej odmeny meniť (z toho dôvodu ju znížiť). Ak je teda vyúčtovaná v súlade s príslušnými právnymi predpismi, je potrebné ju v uplatnenej výške aj priznať (napr. 6 Tost 41/2012, 6 Tost 42/2012, 6 Tost 13/2013, 6 Tost 14/2013).

35. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že neodmysliteľnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09, II. ÚS 578/2015).

36. Skutočnosť, že spôsob určenia výšky náhrady trov konania v napadnutom uznesení v jeho spornej časti vyústil do nepriznania odmeny za úkon účasť pri oboznámení sa s výsledkami

vyšetrovania, ktorý bol sťažovateľom ako ustanoveným obhajcom zrealizovaný v prospech jeho klienta, a to bez argumentačnej opory v podústavnom práve, nemožno hodnotiť inak ako neoprávnený zásah do tzv. justičných práv sťažovateľa podľa ústavy, listiny a dohovoru.

37. Súčasne bolo podľa názoru ústavného súdu zo strany okresného súdu neprípustne zasiahnuté aj do základného práva sťažovateľa vlastniť majetok. Slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité v ústavnom zakotvení základného práva vlastniť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy), implikuje v sebe podľa stabilnej rozhodovacej praxe ústavného súdu aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasledujúcich ústavy (I. ÚS 23/01, III. ÚS 328/05, III. ÚS 260/07, PL. ÚS 6/2016, I. ÚS 395/2016, III. ÚS 109/2020). Napadnuté uznesenie okresného súdu sa bezprostredne dotýka nároku sťažovateľa na náhradu trov konania v konkrétnej výške, čo nepochybne má potenciál zasiahnuť do jeho majetkovej sféry. Finančná hodnota spornej odmeny pritom nie je relevantná.

38. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva vlastniť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu sp. zn. OT/255/2023 z 13. marca 2024 (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

VI.

Zrušenie rozhodnutia

39. S prihliadnutím na záver o vyslovení porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, § 133 ods. 2 a 3 písm. b) a § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. OT/255/2023 z 13. marca 2024 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto rozhodnutia). V zmysle § 134 ods. 1 druhej vety zákona o ústavnom súde je okresný súd viazaný názorom ústavného súdu, preto jeho úlohou bude po vrátení mu veci na ďalšie konanie rešpektovať názor vyplývajúci z odôvodnenia tohto rozhodnutia a opätovne v danej veci rozhodnúť o náhrade trov sťažovateľovi na základe jeho opravného prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu v súlade s ústavnoprávnymi požiadavkami kladenými na takéto rozhodnutie.

40. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu